

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА АНТИЧНОСТІ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
ДОМОДЕРНОЇ ДОБИ

Ярослав Андрусяк

Навчально-методичний комплекс дисципліни

ІСТОРІЯ І КУЛЬТУРА ЧЕХІЇ

(для студентів денної форми навчання за спеціальністю 035.038 – «Філологія».
Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, спеціалізації
«Чеська мова і література»)

Ужгород – 2021 р.

УДК 94(436)(076)+930.85

A-66

Андрусяк Я. Історія і культура Чехії: навчально-методичний комплекс дисципліни (для студентів денної форми навчання за спеціальністю 035.038 – «Філологія». (Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, спеціалізації «Чеська мова і література»)) / Ярослав Андрусяк [Ужгород. нац. ун-т; ф-т. історії та міжнародних відносин; каф. Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби]. – Ужгород : ПП «ІНВАЗОР», Ужгород – 2021. – 24 с.

Розробник:

Андрусяк Я.Я., кандидат історичних наук, доцент кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби, ДВНЗ «УжНУ».

Рецензенти:

Міськов І.О., кандидат історичних наук, доцент кафедри культури та суспільно-гуманітарних дисциплін, Закарпатська академія мистецтв.

Відповідальний за випуск:

Ліхтей І.М., кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби, ДВНЗ «УжНУ».

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби, ДВНЗ «УжНУ»

Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

Схвалено методичною комісією ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за спеціальністю 032 – «Історія та археологія»

Протокол № 7 від 30 червня 2021 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Протокол № 5 від 30 червня 2021 р.

© Андрусяк Я.Я., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни.....	4
2.	Мета і завдання навчальної дисципліни.....	4
3.	Передумови для вивчення навчальної дисципліни.....	5
4.	Очікувані результати навчання.....	5
5.	Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання....	7
6.	Програма навчальної дисципліни.....	11
6.1.	Зміст навчальної дисципліни.....	11
6.2.	Структура навчальної дисципліни.....	13
6.3.	Теми практичних (семінарських) занять	14
6.4.	Самосійна робота	15
7.	Завдання комплексної контрольної роботи (ККР).....	15
8.	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	18
9.	Перелік питань для модульного і підсумкового контролю (іспит)....	18
10.	Рекомендовані джерела інформації.....	20
11.	Додатки.....	23

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів: 4,0	Рік підготовки: 1	Рік підготовки: -
Загальна кількість годин: 120 - денна форма навчання 0 - заочна форма навчання		
Кількість модулів: 2	Семестр: 2	Семестр: -
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Лекції:	
	36	-
	Практичні (семінарські):	
	22	-
Вид підсумкового контролю: семестровий	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: іспит	Самостійна робота:	
	62	-

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – послідовне вивчення основних етапів еволюції держави та особливостей розвитку культури на чеських землях.

Основними завданнями дисципліни є:

- визначення понятійного апарату, джерел, історіографії, принципів та методів дослідження;
- ознайомити студентів з предметом та специфікою курсу;
- розкрити еволюційний процес на території сучасної Чехії;
- висвітлити процес розселення слов'ян на чеських землях;
- вивчити процес зародження перших державних утворень;
- охарактеризувати політичний та соціально-економічний розвиток середньовічного, ранньомодерного та новітнього чеського суспільства;
- проаналізувати поетапний розвитку чеської культури.

Студент повинен:

а) знати використовувати рекомендовану літературу та джерела; об'єкт, предмет та методику дисципліни; зміст основних категорій дисципліни; факти, матеріали, гіпотези та домінуючі й альтернативні погляди стосовно тем курсу; суть суспільно-політичних та соціально-економічних процесів на чеських землях.

б) володіти: матеріалом курсу; здібностями до складання бібліографії з тематики досліджень, що проводяться; оволодіти навичками самостійної роботи з історичними джерелами і науковою літературою, пошуком необхідної інформації через мережу «Інтернет» для використання на семінарських заняттях, при написанні рефератів тощо.

в) вміти аналізувати основні концепції й гіпотези етногенезу; порівнювати особливості організації державної влади; орієнтуватися в проблематиці соціальної стратифікації суспільства; пояснити специфіку економічного ладу; пояснити виникнення і розвиток чеської державності; давати критичну оцінку усталеним поглядам на проблеми, що порушуються на лекціях та семінарських заняттях; використовувати методи порівняння, аналогії, протиставлення, історизму, типології та інші; готувати виступи на проблематику, що стосується предмету дисципліни, застосовувати картографічні матеріали.

Знання дисципліни передбачає вміння збирати, систематизувати, аналізувати інформацію історичного характеру та використовувати її на практиці. Опрацювання історичних джерел та практичні види роботи спонукатимуть студентів до логічного мислення, критичного аналізу теоретичного матеріалу та історичних джерел. Оволодіння дисципліною передбачає пізнання політичних, соціально-економічних та культурно-релігійних процесів. Програма навчального курсу розрахована на вивчення і засвоєння конкретного матеріалу з історії та культури Чехії.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Історія і культура Чехії» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми: не передбачено.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Чеська мова і література», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
студент повинен знати: відповідні складові навчального процесу та необхідну навчальну документацію; основні терміни, поняття та аналізувати основні концептуальні підходи, що використовуються при періодизації історії Чехії; схожість та відмінність в історичному розвитку чеських земель; принципи історичної організації та функціонування суспільства у політичній, економічній, соціальній, релігійній та культурній сферах життя.	ПРН – 1, 4, 9, 11, 23

<p>студент повинен вміти: продемонструвати вміння характеризувати історичні процеси, які відбувалися на чеських землях; інтерпретувати історичні факти, враховуючи історичну ситуацію та пояснити особливості історичного розвитку перших державних утворень на чеських землях; визначити значення політичних, економічних, культурних, духовних чинників в історичному процесі; класифікувати та аналізувати історичний розвиток чеського етносу, держави у політичній, економічній, соціокультурній сферах суспільного життя; висвітлити державний устрій та їх конкретну політику а різних етапах чеського державотворення; ідентифікувати визначні історичні постаті в контексті вивчення історії та культури Чехії; викладати матеріал у навчальних закладах.</p>	<p>ПРН – 4, 5-8, 10-12, 14, 15, 17</p>
<p>Володіти (володіти здатністю): навичками джерелознавчого аналізу; демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі; відтворювати наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів історії Чехії; з'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них; інтерпретувати інформацію з різноманітних джерел (археологічні артефакти, архівні документи, усні свідчення, музейні експонати, періодика, наукові праці тощо); робити висновки про результати діяльності осіб та структур у конкретні історичні епохи.</p>	<p>ПРН – 3, 13, 16</p>

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія і культура Чехії»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<p>студент повинен знати: основні періоди та хронологію розвитку чеських земель; становище чеського народу; головні етапи чеського державотворчого процесу;</p>	<p>ПРН – 1, 4, 7-13</p>

основні події історії та культури Чехії.	
<p>студент повинен вміти:</p> <p>вирішувати дослідницькі завдання з різних теоретико-методологічних позицій;</p> <p>аналізувати внутрішню та зовнішню політику Чеської держави у різний період;</p> <p>висвітлювати специфіку історичного розвитку чеського народу;</p> <p>представляти результати своєї діяльності у вигляді письмових і усних відповідей.</p> <p>використовувати понятійний і термінологічний апарат предмету в процесі теоретичної і практичної діяльності після закінчення навчального закладу, в дослідницькій і аналітичній роботі, у викладанні історії у навчальних закладах.</p>	ПРН – 2, 6, 23
<p>володіти:</p> <p>матеріалом курсу;</p> <p>здібностями до складання бібліографії з тематики досліджень, що проводяться;</p> <p>оволодіти навичками самостійної роботи з історичними джерелами і науковою літературою, пошуком необхідної інформації через мережу «Інтернет» для використання на семінарських заняттях, при написанні рефератів тощо.</p>	ПРН – 3-5

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Методи контролю

Концепція організації навчального процесу в Ужгородському національному університеті розроблена на основі «Тимчасового положення МОН України про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців».

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання (1-5 балів).
- усна наукова доповідь (1-5 балів).
- доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ (1-5 балів).
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (1-5 балів).
- аналіз джерельної і монографічної літератури (1-5 балів).
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо) (1-10 балів).

Критеріями оцінки при усних відповідях виступають: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мови; впевненість, використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, збірників документів, журналів, інших періодичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем у вигляді реферату. Самостійна робота студентів оцінюється в діапазоні від 0 до 25 балів у кожному із змістових модулів.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Модульний (проміжний) контроль

Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити

індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Підсумковий (семестровий) контроль

Система не передбачає обов'язкового семестрового екзамену для всіх студентів. Протягом навчального семестру студенти складають два модульні контролю під час тижнів, вільних від аудиторних занять, їх знання оцінюються у 100-бальній шкалі.

Студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестрові екзамени. Семестрові екзамени можуть також скласти студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на екзаменах здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують студенти

Згідно «Тимчасового положення УжНУ про оцінювання успішності студентів відповідно до вимог кредитно-модульної системи» від 15 лютого 2007 р. оцінювання здійснюється за наступною шкалою.

Змістові модулі з дисципліни «Історія та культура Чехії» оцінюються наступним чином:

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50	100
5	5	5	5	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50	100
5	5	5	5	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	5	25	5	25
Реферат	1	25	1	25
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	7	100	7	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка “незадовільно” ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

“5” – 50 балів;

“4” – 40 балів;

“3” – 30 балів;

“2” – 20 балів.

Неявка на МКР – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Три теоретичні питання. Виконання завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді, кожне питання оцінюється від 0 до 33-34 балів.

33-34 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов’язкову, а й додаткову літературу. 23-32 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов’язкову літературу. 22-31 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання. 21-12 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми. 0-11 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Вступ. Мета і завдання курсу (2 год.)

1. Мета і завдання курсу.
2. Хронологічні та географічні межі курсу.
3. Характеристика основних джерел та літератури.

Тема 2. Стародавня історія Чехії (2 год.)

1. Поява первісних людей на території сучасної Чехії.
2. Кельтські племена на території чеських земель.
3. Давні германці в Чехії.

Тема 3. Розселення слов'ян на території сучасної Чехії. Держава Само та князівство Пржемисловичів (2 год.)

1. Переселення слов'ян в Чехію.
2. Суспільний устрій слов'янських племен. Держава Само.
3. Виникнення князівства Пржемисловичів.

Тема 4. Виникнення та розвиток Великоморавської держави (2 год.)

1. Утворення Великоморавської держави.
2. Християнсько-просвітницька діяльність Константина (Кирила) і Мефодія.
3. Німецька експансія на землі Великої Моравії.
4. Велика Моравія у другій половині IX ст. Занепад князівства.

Тема 5. Князівство Пржемисловичів (2 год.)

1. Утворення держави Пржемисловичів.
2. Політичний устрій та соціально-економічний розвиток Чеського князівства в XI–XII ст.

Тема 6. Чеське королівство (XII – поч. XV ст.). Гуситський рух (2 год.)

1. Політичний та соціально-економічний розвиток чеських земель у XII–XIV ст.
2. Середньовічна німецька колонізація в Чехії.
3. Гуситський рух – перша європейська революція.

Тема 7. Чеське королівство за правління династії Ягеллонів та Габсбургів (кін. XV ст. -XVIII ст.) (4 год.)

1. Чеське королівство за правління династії Ягеллонів (кінець XV– на початку XVI ст.).
2. Встановлення влади Габсбургів в Чехії. Тридцятирічна війна.
3. Онімечення Чехії та централізаторська політика Габсбургів.
4. Культурний розвиток чеських земель наприкінці XV–XVIII ст.

Модуль 2

Тема 1. Чеські землі наприкінці XVIII – у сер. XIX ст. (2 год.)

1. Політичне і економічне становище чеських земель наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.
2. Чеський національний рух наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.
3. Культурне життя чеських земель наприкінці XVIII–XIX ст.

Тема 2. Чехія в складі монархії Габсбургів у 1848–1914 рр. (2 год.)

1. «Весна народів» у Чехії. Чеські землі у період неоабсолютизму.
2. Чехія у складі Ціслеїтанії.
3. Чесько-німецькі суперечності.
4. Культурне життя в другій половині XIX ст. – на початку XX ст.

Тема 3. Чеські землі у міжвоєнний період (1918–1939 рр.). (4 год.)

1. Чеські землі в період становлення Першої Чехословацької республіки (1918–1920 рр.).
2. Внутрішньополітичні процеси у Чехії в 1920-х–1930-х рр.
3. Чехословацька республіка у міжнародних відносинах.
4. Чехословацька криза 1938 р. «Друга республіка».
5. Культура Чехії у міжвоєнний період.

Тема 4. Чехія під час Другої світової війни (1939–1945 рр.). (2 год.)

1. Політика гітлерівців щодо чехів. Розгортання чеського визвольного руху.
2. Участь чехів у боротьбі проти нацистської Німеччини.
3. Визволення чеських земель від нацистських загарбників.

**Тема 5. Чехословаччина в умовах комуністичного правління
(1945–1960-х рр.). (2 год.)**

1. Передумови становлення комуністичного режиму у 1945-1947 рр.
2. Механізм державного перевороту у лютому 1948 р.
3. Політичні та економічні перетворення у чеському суспільстві 1948–1953 рр.
4. Культура наприкінці 1940–1950-х рр.
5. Суспільно-політичне життя в Чехії у 1953–1960-х рр. Наростання кризи соціалістичного режиму.

**Тема 6. «Працька весна». Чехословаччина в період «нормалізації»
(1968–1989 рр.). (4 год.)**

1. «Працька весна» - 1968 р.
2. Розвиток чеської культури в 1960-і рр.
3. Становлення режиму «нормалізації».
4. Політичні репресії у 1970-х рр. Дисидентський рух.
5. Культурне життя в 1970–1980-х рр.

Тема 7. Чеська республіка наприкінці ХХ –на поч. ХХІ ст. (2 год.)

1. Розбудова чеської державності в 1993–1996 рр. Реформування економіки.
2. Зовнішня і внутрішня політика Чеської республіки у другій половині 1990-х рр.
3. Інтеграція Чехії до Європейського Союзу.
4. Політичне життя країни на початку ХХІ ст.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Кількість годин		
		Денна форма навчання		
		у тому числі		
		Лекції	Семинарські	Самостійна робота
2-й семестр				
Модуль 1				
Чеські землі в Стародавню, Середньовічну та Раньомодерну добу				
Тема 1. Вступ. Мета і завдання курсу.	4	2	-	2
Тема 2. Стародавня історія Чехії.	4	2	-	2
Тема 3. Розселення слов'ян на території сучасної Чехії. Держава Само та князівство Пржемысловичів.	6	2	-	4

Тема 4. Виникнення та розвиток Великоморавської держави.	8	2	2	4
Тема 5. Князівство Пржемисловичів.	6	2	-	4
Тема 6. Чеське королівство (XII –поч. XV ст.). Гуситський рух.	10	2	4	4
Тема 7. Культура Середньовічної Чехії (XII-XV ст.)	8		4	4
Тема 8. Чеське королівство за правління династії Ягеллонів та Габсбургів (кін. XV ст. -XVIII ст.).	8	4	-	4
Модульна контрольна робота	2	2	-	-
Разом за модуль	56	18	10	28
Модуль 2				
Чеські землі в Новий і Новітній час				
Тема 1. Чеські землі наприкінці XVIII –сер. XIX ст.	4	2	-	2
Тема 2. Чехія в складі монархії Габсбургів у 1848–1914 рр.	6	2	-	4
Тема 3. Чехія в роки Першої світової війни (1914–1918 рр.)	6	-	2	4
Тема 4. Чеські землі у міжвоєнний період (1918–1939 рр.).	8	4	-	4
Тема 5. Чехія під час Другої світової війни (1939– 1945 рр.).	6	2	-	4
Тема 6. Чехословаччина в умовах комуністичного правління (1945–1960-х рр.).	6	2	-	4
Тема 7. «Працька весна». Чехословаччина в період «нормалізації» (1968–1989 рр.).	10	4	2	4
Тема 8. «Оксамитова революція». Суспільно-політичні і економічні реформи в Чехії у 1989– 1992 рр.	6	-	2	4
Тема 9. Чеська республіка напр. XX –на поч. XXI ст.	6	2	-	4
Тема 10. Культура Чехії у другій пол. XX – на поч. XXI ст.	4	-	4	-
Модульна контрольна робота	2	2	-	-
Разом за модуль	64	20	10	34
Разом за семестр	120	38	20	62

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма навч.	Кількість годин заочн. форма навч.

1.	Місіонерська діяльність Константина (Кирила) й Мефодія у Великоморавській державі	2	-
2.	Гуситський рух у Чехії в XV ст.	4	-
3.	Культура Середньовічної Чехії (XII-XV ст.)	4	-
4.	Чехія в роки Першої світової війни	2	-
5.	«Працька весна» 1968 р.	2	-
6.	«Оксамитова революція». Суспільно-політичні і економічні реформи в Чехії у 1989–1992 рр.	2	-
7.	Культура Чехії у другій пол. XX – на поч. XXI ст.	4	-
	Разом	20	-

6.4. Самосійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
	Модуль 1		
1	Культура Чехії у IX–XVII ст.	15	-
2	Робота над історичними картами.	15	-
	Модуль 2		
3	Національне відродження на чеських землях.	15	-
4	Культура Чехії у XIX – на поч. XXI ст.	17	-
	Разом	62	-

7. ЗАВДАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ (ККР)

Пакет комплексних контрольних робіт відповідає програмним вимогам курсу навчальної дисципліни «Історія і культура Чехії». Комплексна контрольна робота розроблена у відповідності до освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр» з спеціальності 035.038 «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська» та спеціалізації «Чеська мова і література», у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, запровадженими відповідним наказом МОНМС України.

ККР проводиться у змішаній формі (письмовий вид та тестова форма). ККР містить 10 варіантів формалізованих завдань. Кожен варіант ККР містить по 3 завдання професійного спрямування двох рівнів складності, відповіді на які вимагають знань з усього курсу. Тривалість виконання ККР становить 80 хвилин.

Для виконання ККР з «Історія і культура Чехії» студент повинен:

знати:

- використовувати рекомендовану джерела та літературу;
- об'єкт, предмет та методуку дисципліни;

- зміст основних категорій дисципліни;
- факти, матеріали, гіпотези та домінуючі й альтернативні погляди стосовно тем курсу;
- суть суспільно-політичних та соціально-економічних процесів на чеських землях.

уміти:

- аналізувати основні концепції й гіпотези етногенезу;
- порівнювати особливості організації державної влади;
- орієнтуватися в проблематиці соціальної стратифікації суспільства;
- пояснити специфіку економічного ладу; пояснити виникнення і розвиток чеської державності;
- давати критичну оцінку усталеним поглядам на проблеми, що порушуються на лекціях та семінарських заняттях;
- використовувати методи порівняння, аналогії, протиставлення, історизму, типології та інші;
- готувати виступи на проблематику, що стосується предмету дисципліни, застосовувати картографічні матеріали.

В ККР включено завдання, вирішення яких потребує застосувати знання матеріалу. При їх виконанні студенти повинні продемонструвати творчу розумову діяльність. ККР з дисципліни «Історія і культура Чехії» відповідає вимогам і може бути використана для самоаналізу і проведення атестаційної експертизи з метою оцінки рівня знань студентів.

Варіант 1

I. Тести:

1. У якому році було засновано Чеське королівство?

А) 630 р. Б) 1198 р. В) 1212 р.

2. Яка династія заснувала Чеське князівство? –

II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:

3. Держава Само та князівство Пржемисловичів.

Варіант 2

I. Тести:

1. У якому році було видано «Золоту буллу Сицилійську»?

А) 1198 р. Б) 1212 р. В) 1348 р.

2. В якому році було запроваджено християнство на чеських землях? –

II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:

3. Виникнення та розвиток Великоморавської держави.

Варіант 3

I. Тести:

1. У якому році було засновано Празький університет?

А) 1198 р. Б) 1212 р. В) 1348 р.

2. Хто став першим чеським королем? –

II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:

3. Гуситський рух – перша європейська революція.

Варіант 4

I. Тести:

1. У якому році відбулася битва при Могачі?

А) 1526 р. Б) 1627 р. В) 1620 р.

2. Богемія це –

II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:

3. Чеське королівство за правління династії Ягеллонів (кінець XV– на початку XVI ст.).

Варіант 5

I. Тести:

1. У якому році Карл IV Люксембург видав «Золоту буллу»?

А) 1348 р. Б) 1356 р. В) 1415 р.

2. Моравія це –

II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:

3. Встановлення влади Габсбургів в Чехії. Тридцятирічна війна.

Варіант 6

I. Тести:

1. У якому році чеські землі опинилися у складі Австро-Угорської імперії?

А) 1848 р. Б) 1867 р. В) 1918 р.

2. Ціслейтанія це –

II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:

3. Чеський національний рух наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.

Варіант 7

I. Тести:

1. Хто став «батьком» чеської історіографії?

А) Й. Добровський Б) Ф. Палацький В) Т. Масарик

2. Яку назву мала територія сучасного Закарпаття у складі Чехословаччини?

II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:

3. Чеські землі у Першій світовій війні (1914–1918).

Варіант 8

I. Тести:

1. Коли було визволено Прагу від нацистських загарбників?

А) 7 травня 1945 р. Б) 8 травня 1945 р. В) 9 травня 1945 р.

2. Назвіть першого президента Чехословацької республіки –

II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:

3. Чехія під час Другої світової війни (1939–1945 рр.).

Варіант 9

I. Тести:

1. У якому році відбулася «Празька весна»?

А) 1848 р. Б) 1968 р. В) 1989 р.

2. Перерахуйте відомих чеських дисидентів –
 II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:
3. Чехословаччина в умовах комуністичного правління (1945–1989).

Варіант 10

I. Тести:

1. У якому році було проголошено Чеську республіку?
А) 1918 р. Б) 1989 р. В) 1993 р.
2. Хто став першим президентом Чеської республіки –
 II. Дайте розгорнуту відповідь на питання:
3. Чеська республіка наприкінці XX – на поч. XXI ст.

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: карти, інтерактивна дошка чи проектор.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ІСПИТ) МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1

1. Мета і завдання курсу.
2. Хронологічні та географічні межі курсу.
3. Характеристика основних джерел та літератури.
4. Стародавня історія Чехії.
5. Кельтські племена на території чеських земель.
6. Давні германці в Чехії.
7. Переселення слов'ян в Чехію. Суспільний устрій слов'янських племен.
8. Держава Само та князівство Пржемисловичів.
9. Виникнення Моравської держави.
10. Німецька експансія на землі Великої Моравії.
11. Діяльність Кирила і Мефодія.
12. Велика Моравія у другій половині IX ст. Занепад князівства.
13. Утворення князівства Пржемисловичів.
14. Чеське князівство в XI–XII ст.
15. Політичний та соціально-економічний розвиток чеських земель у XII–XIV ст.
16. Середньовічна німецька колонізація в Чехії.
17. Гуситський рух – перша європейська революція.
18. Культура Чеського королівства у XIII–XV ст.
19. Чеське королівство за правління династії Ягеллонів (кінець XV – на початку XVI ст.).
20. Встановлення влади Габсбургів в Чехії. Тридцятирічна війна.
21. Онімечення Чехії та централізаторська політика Габсбургів.
22. Культурний розвиток чеських земель наприкінці XV–XVIII ст.

Змістовний модуль 2

23. Політичне і економічне становище чеських земель наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.
24. Чеський національний рух наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.
25. Культурне життя чеських земель наприкінці XVIII–XIX ст.
26. «Весна народів» у Чехії.
27. Чеські землі у період неоабсолютизму.
28. Чехія у складі Ціслеїтанії. Чесько-німецькі суперечності.
29. Культурне життя в другій половині XIX ст. – на початку XX ст.
30. Чеські землі на початку Першої світової війни.
31. Зародження чеського національно-визвольного руху.
32. Чеська політика в Австро-Угорщині та в еміграції у 1916–1918 рр. Проголошення чехословацької держави.
33. Чеські землі в період становлення Першої Чехословацької республіки (1918–1920 рр.).
34. Внутрішньополітичні процеси у Чехії в 1920-х–1930-х рр.
35. Чехословацька республіка у міжнародних відносинах.
36. Чехословацька криза 1938 р. «Друга республіка».
37. Культура Чехії у міжвоєнний період.
38. Політика гітлерівців щодо чехів. Розгортання чеського визвольного руху.
39. Участь чехів у боротьбі проти нацистської Німеччини.
40. Визволення чеських земель від нацистських загарбників.
41. Передумови становлення комуністичного режиму у 1945-1947 рр.
42. Механізм державного перевороту у лютому 1948 р.
43. Політичні та економічні перетворення у чеському суспільстві 1948–1953 рр.
44. Культура наприкінці 1940–1950-х рр.
45. Суспільно-політичне життя в Чехії у 1953–1960-х рр. Наростання кризи соціалістичного режиму.
46. «Працька весна» - суспільно-політичні процеси в Чехословаччині у січні–квітні 1968 р.
47. Реакція країн соціалістичного табору на чехословацькі реформи 1968 р.
48. Здійснення операції «Дунай». Наслідки «Працької весни».
49. Розвиток чеської культури в 1960-і рр.
50. Становлення режиму «нормалізації». Політичні репресії у 1970-х рр.
51. Дисидентський рух.
52. Культурне життя в 1970–1980-х рр.
53. Визрівання передумов «оксамитової революції» 1989 р.
54. Перемога «оксамитової революції» 1989 р.
55. Демократизація суспільно-політичного життя в Чехії. Економічні реформи 1980-х рр.
56. Загострення чесько-словацьких відносин. Підготовка «цивілізованого розлучення» чехів і словаків.
57. Розбудова чеської державності в 1993–1996 рр. Реформування економіки.
58. Зовнішня і внутрішня політика Чеської республіки у другій половині 1990-х рр.

59. Інтеграція Чехії до Європейського Союзу. Політичне життя країни на початку ХХІ ст.
60. Чеська культура на рубежі тисячоліть.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

І. Джерела

1. Гус Я. Про церкву. Фрагменти з трактату. 1413 // Хроніка 2000. – К., 1999. – Вип. 25–26. Україна-Чехія. – Ч. 1. – С. 89–106.
2. Життя Кирила и Мефодия (факсимиле рукописей). – М.: Книга; София: Наука и искусство, 1986. – 266 с.
3. Лаптева Л.П. Гуситское движение в освещении современников: Источники и материалы для практических занятий. – М., 1992. – 96 с.
4. Літопис руський. За Іпатським списком / Пер. з давньорус. Л.Є. Махновця; Відп. ред. О.В.Мишанич. – К.: Дніпро, 1989. – С.14–16.
5. Сказание о начале славянской письменности. – М., 1981. – С. 86–92, 96–101, 196.
6. Хельчицький П. Невід віри. Фрагменти / Передм. Л.Толстого // Хроніка 2000. – К., 1999. – Вип. 25–26. Україна-Чехія. – Ч. 1. – С.107–117.
7. Хрестоматія по истории средних веков. В трех томах / Под ред. акад. С.Д.Сказкина. – М.: Изд-во социально-экономической литературы, 1961.– Том 1. Раннее средневековье. – С. 323–326.
8. Хрестоматія по истории южных и западных славян: Учебное пособие для вузов: В 3 т. Минск: Изд-во “Университетское”, 1987. – Т. I. Эпоха феодализма / Отв. ред. М.М. Фрейденберг.
9. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян (Давня доба, Середньовіччя) / упоряд. В.І.Яровий, С.М.Мотрук, В.П.Шумило та ін.; за ред. В.І.Ярового. – К.: Либідь, 2011. – С.221–241.
10. Шніцер І.О. Практикум з історії південних і західних слов'ян (з давніх часів до 1914 р.). – Ужгород: Інвазор, 2006. – С. 21–25.

II. Монографії, статті, посібники

11. Андрусак Я. Я. Формування станово-представницької монархії у Чеському королівстві за правління династії Ягеллонів (1471-1526 рр.) [Текст] : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.02 / Андрусак Ярослав Ярославович ; Держ. ВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". – Ужгород, 2016. – 270 с. – Режим доступу: <http://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9174>
12. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення / П. Вандич. – К. : Критика, 2004. – 462 с.
13. Всемирная история : В 10 томах / Под ред. Н.А. Сидоровой, Н.И. Конрада, И.П. Петрушевского, Л.В. Черепнина. – М. : Государственное издательство политической литературы, 1957. – Т. III. – 896 с.
14. Дворнік Ф. Слов'яни в європейській історії та цивілізації / Ф. Дворнік. – К. : Дух і літера, 2005. – 494 с.

15. Звягіна О. Ягеллони та Габсбурги : боротьба за імператорську корону (1519 р.) // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – Вип. 39. – Запоріжжя, 2014. – С. 197–203.
16. Зінько Ю. А., Калитко С. Л., Кравчук О. М., Поп І. І. Нариси історії Чехії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 464 с.
17. Звягіна О. Особливості польсько-угорських відносин на фоні посилення політичного впливу габсбургів у центрально-східній Європі в 1507-1515 рр. // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – Вип. 46. – Запоріжжя, 2016. – С. 364–369.
18. Зими́на Е. Польско-литовская династия Ягеллонов в контексте международных отношений в конце XV– начале XVI столетия // Вестник Московского университета. Серия 8. История. – Москва, 2013. – № 3. – С. 20–42.
19. История Венгрии : В 3 т. / Под ред. А.И. Пушкаш, В.П. Шушарина. – М. : Наука, 1971. – Т. I. – 643 с.
20. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.). Курс лекцій : Навч. Посібник / За ред. проф. В.І. Ярового та ін. – К. : Либідь, 2003. – 632 с.
21. Історія південних і західних слов'ян: підручник /за ред. І.М.Гранчака, А.Ф.Кізченка, В.П.Чорнія. – К.: Вища школа, 1987. – 448 с.
22. История Польши : В 3 т. / Под ред. В.Д. Королюка, И.С. Миллера, П.Н. Третьякова. – М. : Наука, 1954. – Т. I. – 577 с.
23. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред. Л. Зашкільняка. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. – 660 с.
24. История Чехии / Под ред. В.И. Пичета. – М. : Госполитиздат, 1947. – 260 с.
25. История Чехословакии : В 3 т. / Под ред. Г.Э. Санчука, П.Н. Третьякова. – М. : Наука, 1956. – Т. I. – 415 с.
26. Керецман Н. Середньовічна церква в іменах, термінах і назвах : Глосарій / Надія Керецман. – Ужгород : «Говерла», 2015. – 302 с.
27. Коротка історія Чехії і Словаччини / За ред. П.С. Федорчака. – Івано-Франківськ : Плай, 1999. – 170 с.
28. Краткая история Венгрии. С древнейших времен до наших дней / Т.М. Исламов. – М. : Наука, 1991. – 608 с.
29. Крижановська О.О. Крижанівський О.П. Історія Середніх віків. Вступ до історії західноєвропейського середньовіччя.: Курс лекцій. Навч. посібник / Оксана Олегівна Крижановська, Олег Прокопович Крижановський / К. : Либідь, 2006.
30. Лаптева Л.П. История Чехии периода феодализма (X– середина XVII ст.). Учебное пособие / Л.П. Лаптева. – М. : Изд-во МГУ, 1993. – 159 с.
31. Ліхтей І. Проект «Договору про встановлення миру в християнському світі» гуситського короля Їржі з Подебрад // Науковий вісник Ужгородського університету. – Випуск 4. – Ужгород, 1999. – С. 87–97.
32. Розвиток і становлення Чеського права часів середньовіччя / Курсова робота. – 18 с. – Режим доступу: <https://bibliofond.ru/view.aspx?id=807232>

33. Товтин Я. Суспільно-політичне становище словацьких земель у складі монархії Габсбургів (1526–1610 рр.) / Я. Товтин. – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2011. – 160 с.
34. Томек В. Історія Чеського королівства / В. Яковлев. – СПб : Издание книгопродавца С.В. Звонарева, 1868. – 843 с.
35. Федак М. Королева Угорщини Анна де Фуа де Кандале (Походження, герб, родовід і потомство) // Історичні студії: проблеми давньої і середньовічної історії та етнології. – Ужгород : Говерла, 2007. – Випуск 1. – С. 106–114.
36. Dějiny České chronologický přehled. – Режим доступу: http://studenti.cgymkh.cz/studenti/dejepis/OKTÁVA/Chronologický_prehled_ČD.pdf
37. Dějiny Zemí koruny České v datech. – Режим доступу: http://fk.mysteria.cz/zajimavosti/dejiny_zemi_c_koruny.pdf
38. Dějiny českých zemí. – Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=tCeUDwAAQBAJ&pg=PA189&lpg=PA189&dq=Městský+stav+v+boji+se+šlechtou+na+počátku&source=bl&ots=bdcfw2FADs&sig=ACfU3U3AXYJMdOqVDKV_rN3pjC7hNWHhgg&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKEwib5vbaxvfAhXCo4sKHTv4BAsQ6AEwA3oECAgQAQ#v=onepage&q=Městský%20stav%20v%20boji%20se%20šlechtou%20na%20počátku&f=false

III. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет **Ужгородський національний університет**

1. Сайт Ужгородського національного університету - <https://www.uzhnu.edu.ua>
2. Сторінка факультету історії і міжнародних відносин <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/node/50/show>
3. Інфо-центр факультету (розклади, зміни, оголошення) - <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/124>
4. Сайт Наукової бібліотеки УжНУ - <http://www.lib.uzhnu.edu.ua>
5. Відділ онлайн послуг Наукової бібліотеки УжНУ - <http://www.lib.uzhnu.edu.ua>
6. Послуга тематичний підбір літератури - <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/node/50/show>
7. Науковий вісник УжНУ: серія Історія - <http://visnyk-ist.uzhnu.edu.ua/index>
8. Сайт електронного навчання - <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/login/index.php>

Бібліотеки та музеї

9. Сайт Наукової бібліотеки УжНУ - <http://www.lib.uzhnu.edu.ua>
10. Закарпатська обласна наукова бібліотека - <http://www.biblioteka.uz.ua>
11. Бібліотеки України - <http://www.biblioteka.uz.ua/chapter/www/>
12. Сайт Государственной публичной исторической библиотеки – <http://www.shpl.ru/>
13. Електронная библиотека исторического факультета МГУ – <http://www.hist.msu.ru/ER>.
14. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>.
15. Музеї світу в Інтернеті - <http://www.hist.msu.ru/ER/museum.htm>

16. Освіта-UA (освітній портал) – <http://osvita-ua.net/>

Енциклопедії, монографії, статті

17. Вікіпедія – електронна енциклопедія (українською мовою) – <http://uk.wikipedia.org/>

18. Наукова література з історичної тематики – [http:// www.auditorium.ru/](http://www.auditorium.ru/)

19. Електронні книги - <https://www.twirpx.com>

20. Книги google - <https://books.google.com.ua>

21. Научная электронная библиотека - <https://cyberleninka.ru>

22. Google Акаемія - <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>

23. Демографические ресурсы в Интернете - <http://demoscope.ru/weekly/app/links.php>

24. Восточная литература: источники запада и востока - <http://www.vostlit.info>

25. Читиво електронна бібліотека - <https://chtyvo.org.ua>

26. Чеські книги - <https://pdfknihy.maxzone.eu/historie.html>

11. ДОДАТКИ

Карта. Чеська республіка

Навчально-методичне видання

Андрусяк Ярослав Ярославович

Навчально-методичний комплекс дисципліни
«Історія і культура Чехії»

Андрусяк Я. Історія і культура Чехії: навчально-методичний комплекс дисципліни (для студентів денної форми навчання за спеціальністю 035.038 – «Філологія». (Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, спеціалізації «Чеська мова і література»)) / Ярослав Андрусяк [Ужгород. нац. ун-т; ф-т. історії та міжнародних відносин; каф. Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби]. – Ужгород : ПП «ІНВАЗОР», Ужгород – 2021. – 24 с.

Підписано до друку

27.08.2021. Формат 60x84/16 Гарн.тип Таймс.

Папір офсетний № 1. Ум.-друк. Арк 4,7.

Обл.- вид. арк 4,8. Наклад 100 прим. Замовл. № 21.

Віддруковано з готового оригінал макету

Приватне підприємство „Інватор”

Свідоцтво серія А00 № 385608

88000, м. Ужгород, вул. Мукачівська, 20

тел.: 050 68 38 783

УДК 94(436)(076)+930.85

А-66